

Energieffektivt företagande

Så enkelt Så lönsamt

Fyra goda exempel i Norrbotten

Fyra goda exempel i Norrbotten

Lundbergs trä AB, Arvidsjaur.....	sid 4
Finsnickeri AB, Råneå.....	sid 5
Vuollerims brandstation.....	sid 6
Piteortens chark.....	sid 7

Redaktör: Tord Pettersson, Nenet

Foto: Josefin Wiklund

Layout och tryck: Luleå Grafiska, 2009

Upplaga: 1 000 ex

Det är känt att små och medelstora företag med relativt enkla medel kan effektivisera sin energianvändning med 15-30 procent. För många företag innebär det hundratusentals kronor mer i plånboken per år, pengar som när de inte kastas bort på onödigt höga energiräkningar kan göra nytta på annat håll.

I Norrbotten har vi hållit på med energieffektivt företagande sedan 2006. Här visar vi några exempel på enkla effektiviseringsåtgärder med god lönsamhet som genomförts i fyra norrbottniska företag.

Lundbergs trä AB, Arvidsjaur

Ett av åtgärdsförslagen i den tidigare genomförda energikartläggningen var att förbättra effektutnyttjandet i den befintliga pannanläggningen. Lundbergs trä har dock valt en egen väg att göra det på.

Genom att optimera pannan och reglera vattenflödet ut till företagets olika enheter med frekvensstyrning av pumpmotorer har företaget minskat användningen av egenproducerad flis med 1 500 m³ flis per år.

Den flis som blivit över tack vare åtgärden har Lundbergs trä kunnat sälja till externa köpare till ett pris av sammanlagt nära 400 000 kr per år. Optimeringen av pannan och regleringen av vattenflödet har betalat sig redan under det första året.

– Tidigare körde vi pannan för fullt. Det innebar att vi ofta eldade för kråkorna. I dag håller vi koll på temperaturen i det utgående vattnet. På det viset har vi kunnat gå ner i effekt på pumpmotorerna, säger bolagets produktionschef Tommy Lundberg.

Verksamhet: Bolaget arbetar med norrländsk skogsråvara och har som specialitet att såga gran och furu i små och stora poster enligt speciella önskemål avseende dimensioner.

Energikartläggningen genomfördes: December 2006

Total energikostnad: Nettokostnaden för el 2008 var 2 100 000 kronor.

Han säger att den största vinsten med åtgärden kommer att visa sig i sänkt elanvändning. Men det kommer att ta något år innan det syns i statistiken.

– En annan positiv sak med att pumpmotorerna går med lägre effekt är att vi minskat belastningen på rörsystemet till och från pannan. Det har inneburit färre haverier, säger Tommy Lundberg.

”Tidigare körde vi pannan för fullt. Det innebar att vi ofta eldade för kråkorna.”

Finsnickeri AB, Råneå

Genom att se över tryckluftssystemen, rengöra ventilationskanaler och filter, optimera drifttider samt engagera personalen i arbetet för att minska energianvändningen har Finsnickeri lyckats sänka sina energikostnader med cirka 15 procent.

– Det som gett den största effektiviseringsvinsten är att vi bytt munstycken i våra renblåsningspistoler. Den åtgärden tillsammans med tätningar av tryckluftsslangar och byte av kopplingar har gett en minskning av den totala drifttiden på tryckluften med 800-1 000 drifttimmar per år, säger Cathrine Lindberg, VD på företaget.

En positiv arbetsmiljöeffekt av översynen av tryckluftssystemet är att det blivit mindre bullrigt för de anställda.

Det handlar för Finsnickeriets del om enkla och billiga åtgärder som alltid bör föregå de lite kostsammare åtgärdsförslagen, varav en del finns upptagna i energikartläggningen. Enligt VD:n handlar det i det här fallet om investeringskostnader på totalt omkring 15 000 kronor plus egen arbetstid.

– Vi har dock bytt ut vissa delar av belysningen till energieffektivare sådan. I kartläggningen föreslogs ju ett mycket mer omfattande ingrepp med lång avbetalningstid som vi inte ansett oss ha råd med i det här läget.

Cathrine Lindberg berättar att företaget aktivt arbetat med att öka medvetenheten om vinsten med ett hushålla med energi hos personalen. Hon ser att det fått effekt.

– Motorvärmarna används inte mer än nödvändigt. På kvällarna körs numera traktorn och våra transportfordon in i våra lokaler vintertid. Tidigare stod de utomhus med motorvärmare på under nätterna.

Verksamhet: Företaget tillverkar inredningskombinationer av trä och glas. Den enskilt största produkten är altandörrar.

Energikartläggningen genomfördes: Juli 2007

Total energikostnad: 102 000 kronor för 2008

”Det som gett den största effektiviseringsvinsten är att vi bytt munstycken i våra renblåsningspistoler.”

Vuollerims brandstation

Det har genomförts några väldigt enkla åtgärder för att minska elanvändningen för ventilation, belysning, uppvärmning och motorvärmare i Vuollerims brandstation. Kommunen har därmed sänkt den totala energianvändningen i brandstationen med cirka 27 procent.

– *Kostnaderna för att nå detta har varit marginella*, säger Thomas Andersson, platschef på räddningstjänsten i Jokkmokks kommun.

En av åtgärderna finns med i de förslag som presenterades i energikartläggningen från 2007. De övriga kan ses som inledande åtgärder innan det är dags att fundera över lite mer kostsamma effektiviseringsinsatser.

Det som gjorts på brandstationen är följande.

Personalen på brandstationen har infört rutinen att bara slå på ventilationen när det är verksamhet i lokalen och sedan slå av strömbrytaren innan man går därifrån. Tidigare stod ventilationsaggregatet på och gick dygnet runt.

Timrar har installerats på belysningen i vissa utrymmen. Dessutom tänds belysningen separat för varje utrymme numera.

– *Tidigare tändes det i alla delar så fort någon tryckte på belysningsknappen.*

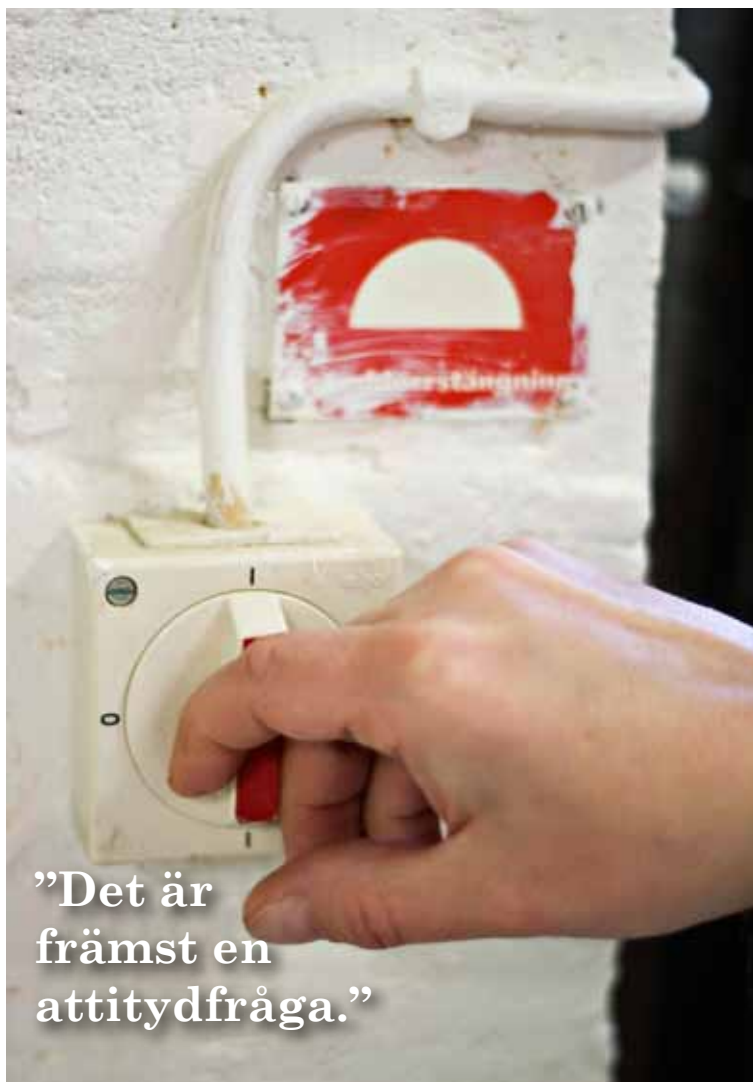
Thomas Andersson berättar att temperaturen sänkts med några grader i garaget liksom att de fyra motorvärmarna utanför stationen försetts med timrar.

– *Att slå av ventilationen när den inte behövs är väldigt effektivt. I en annan brandstation, den i Porjus, har den åtgärden tillsammans med andra enkla åtgärder lett till en halvering av elanvändningen. Och det till en investeringskostnad av bara 50 000 kronor.*

Han anser att det till stor del handlar om att få personalen att agera lika klokt på jobbet som den gör hemma.

– *Det är främst en attitydfråga.*

Åtgärderna har genomförts med bibehållen komfort för de anställda.

”Det är främst en attitydfråga.”

Verksamhet: Brandstationen i Vuollerim är mestadels obemannad. Övningar förekommer vissa kvällar. En deltidsanställd brandman jobbar på stationen 10-12 timmar per vecka.

Energikartläggning genomfördes: Juli 2007

Total energikostnad: Årskostnaden för den el som används för lokaluppvärmning, belysning, pumpar, fläktar, motorvärmare med mera låg 2008 på nära 100 000 kronor.

Piteortens chark

Ett av förslagen från kartläggningen 2007 var att ersätta företagets två oljepannor med en flispanna. Men det är en kostsam investering på några miljoner kronor som ännu inte är aktuell.

En totalgenomgång med rengöring och service av oljepannorna har dock gett en minskning av den årliga oljekonsumtionen motsvarande 12 m³.

– Vi anlätade en konsult som gjorde jobbet under en helg, när produktionen ändå stod stilla. Det har lett till en effektivisering på 1 m³ olja per månad, säger företagets VD Stefan Lustig.

Han beskriver åtgärden som ett guldägg eftersom kostnaden bara var cirka 10 000 kronor.

– Vår besparing beräknad på 2008 års användning blev ungefär 80 000 kronor. Det innebär att åtgärden betalade sig redan inom två månader. Jag tycker annars att även återbetalningstider på 2-3 år är bra när det gäller energieffektiviseringsinsatser.

Stefan Lustig menar att besparingen egentligen är ännu större än de 80 000 kronor som nu redovisats eftersom oljepriset stundtals var rätt lågt under 2008.

Jag tycker annars att även återbetalningstider på 2-3 år är bra när det gäller energieffektiviseringsinsatser”

Verksamhet: Företaget framställer och förädlar charkprodukter som exempelvis falukorv, skivbar leverpastej, skivad skinka, grillad kyckling och pitepalt.

Energikartläggningen genomfördes: Februari 2007

Total energikostnad: 2008 använde Piteortens chark olja och el till ett sammanlagt pris av 1 300 000 kronor.

Om IESN

(Insatser för ett energieffektivt och starkt näringsliv)

Fler och fler norrbottniska företag får upp ögonen för vinster-
na med energieffektivisering. Men det behövs fortfarande
aktiva informations- och stödinsatser för att länets små och
medelstora företag inte ska missa denna chans till snabba
lönsamhets- och miljöförbättringar.

IESN, som startade i januari 2009, ska pågå i två och ett
halvt år fram till sommaren 2011. Det ska i första hand:

- Öka de norrbottniska företagens lönsamhet, konkurrens-
kraft och miljöanpassning.
- Utveckla marknaden för konsulter inom energieffektivt
företagande.

Projektet har bland annat skapat en speciell sida "För dig
som är företagare" på www.nenet.se.

Där finns information om:

- hur företag får kontakt med projektets tekniska expertis
- vad en energikartläggning av ett företag bör innehålla
- bidragsmöjligheter vid genomförande av energikartlägg-
ningar (konsultcheckar)

Läs mer om IESN på www.nenet.se

Ytterligare information om projektet ges av:

Tord Pettersson, Nenet 0920-941 21 tord@nenet.se

Theresa Palo, Nenet 0920-941 26 theresa@nenet.se

Hassan Salman, ETC 070-382 23 87 hassan@etcpitea.se

NENET

NORRBOTTENS ENERGIKONTOR AB

ETC

Energitekniskt Centrum i Piteå

NORRBOTTENS
LÄNS LANDSTING

LULEÅ KOMMUN

Piteå Kommun

Energimyndigheten

Länsstyrelsen
Norrbotten

